

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาและสารเสพติดในประเทศไทยมีต่อเนื่องมานาน ได้มีเปลี่ยนแปลงประเภทของยาและสารเสพติดที่เป็นปัญหาไปหลายประเภท คือเริ่มจาก ในระยะพ.ศ. 2510-2530 สภาพปัญหาที่ปรากฏเด่นชัดและรับรู้กันโดยทั่วไปก็คือปัญหาต่างๆที่สืบเนื่องมาจากการติดเฮโรอีน แม้ว่าในระยะเดียวกันนี้จะมีการใช้สารเสพติดอื่นร่วมด้วย เช่น การเสพสารเสพติดดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งก็คือกัญชาและฝิ่น รวมทั้งสารกระตุ้นประสาท ซึ่งในสมัยนั้นนิยมเรียกว่า “ยาม้า” ต่อมาเมื่อประมาณสิบกว่าปีที่ผ่านมา การใช้ยาม้าทวีขึ้นรวดเร็วจนระบาดไปทั่วประเทศ จำนวนผู้ที่ถูกจับกุมคดีสารเสพติดและเข้ารับการรักษาการติดยาเสพติดประเภทยาม้าเพิ่มขึ้นจนมากกว่าสารเสพติดอื่นๆรวมทั้งเฮโรอีน ซึ่งเคยเป็นสารเสพติดที่ปรากฏเป็นอันดับหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ทำให้ผู้บริหารประเทศและประชาชนทั่วไปตื่นตัวต่อปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับยาม้ามาก มีการเปลี่ยนแปลงชื่อยาม้ามาเป็นยาบ้า และรัฐบาลประกาศว่าปัญหาสารเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ (วิชัย โปษยจินดา, มปป : 1) จนกระทั่งเมื่อประมาณ 5-6 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้ประกาศสงครามยาเสพติด มีการปราบปรามยาเสพติดและยาบ้าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกพื้นที่ได้ลดระดับความรุนแรงลงมาถึงขั้นเบาบาง ผู้เสพติดจำนวนมากเข้ามารายงานตัวต่อทางราชการและถูกนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูและพัฒนา มีการรณรงค์ปรับเปลี่ยนเจตคติให้สังคมยอมรับและให้โอกาสแก่ผู้ติดยาเสพติด แต่อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังยังพบว่าพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงไปจากเสพติดยาบ้าไปสู่การเสพยาและสารเสพติดชนิดอื่นทดแทน (สุจิต ถิ่นซ้าย, 2547:8) เช่น ยาอี ยาเค โคเคน และไอซ์ (รายงานการประชุมวิชาการสำนักงานป.ป.ส., 7)

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดรายงานถึงสถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทยปี 2547 พบว่า ปัจจุบันมีการลักลอบนำไอซ์จากแหล่งผลิตในประเทศพม่าเข้ามายังชายแดนไทยในภาคเหนือ เพื่อนำไปยังประเทศที่สาม และจำหน่ายในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงหลังประกาศสงครามกับยาเสพติด ยาบ้ามีราคาแพงและหาซื้อได้ยาก ไอซ์จึงเป็นยาเสพติดประเภทหนึ่งที่มีแนวโน้มว่าจะถูกนำมาใช้ทดแทนยาบ้า โดยในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม 2547 สามารถจับกุมผู้ค้าได้จำนวน 16 คดี ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ชลบุรี สงขลา และกรุงเทพฯ โดยไอซ์ที่จับกุมได้ที่จังหวัดเชียงราย เป็นการลำเลียงเข้ามาจากเมืองท่าขี้เหล็ก ประเทศ

พม่า จำนวน 1.9 กิโลกรัม ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ยาไอซ์ได้เริ่มแพร่ระบาดไปยังเกือบทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งในกรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกและภาคใต้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกนิษฐา ไทยกล้า เกี่ยวกับสถานการณ์ยาและสารเสพติดเพื่อการบันเทิง พ.ศ. 2543-2548 ที่พบว่า ในกลุ่มผู้เข้ารับการบำบัดรักษาในภาคใต้มีร้อยละของผู้ใช้ยาไอซ์และยาไอซ์สูงกว่าภาคอื่นๆและกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับสถิติการเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วยยาเสพติดในศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลาที่พบว่า ในปี 2548-2550 มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาไอซ์เพิ่มขึ้นในแต่ละปี โดยเพิ่ม 4 เป็น 11 และ 15 คน ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าว อาจจะทำให้เห็นว่า แม้ว่าการแพร่ระบาดของยาไอซ์ในประเทศไทยขณะนี้ไม่รุนแรงนัก ยังมีผู้จำหน่ายและผู้เสพไม่มาก แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยาไอซ์ในประเทศไทยนั้นมีน้อยมาก และเท่าที่ปรากฏส่วนใหญ่รายงานการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะต่างๆของผู้ป่วยยาเสพติดมักจะเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ สุขภาพจิต เซาว์นปัญญา และบุคลิกภาพ แต่รายงานการวิจัยเกี่ยวกับผลของยาเสพติดต่อสมองนั้นมีไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลต่อสมองของผู้ป่วยยาไอซ์นั้นยังไม่พบรายงานการวิจัยในประเทศไทยแต่อย่างใด ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรมการแพทย์ที่มีภารกิจหน้าที่หลักในการให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาและสารเสพติด และศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางประสาทจิตวิทยาของผู้ป่วยยาไอซ์ โดยหวังว่าความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการคัดค้านวัตรกรรมในการบำบัดรักษาที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะทางประสาทจิตวิทยา(Neuropsychology) ของผู้ป่วยยาไอซ์

สมมุติฐานในการวิจัย

พบความเสียหายของระบบประสาทจิตวิทยาในผู้ป่วยเสพติดยาไอซ์

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาลักษณะทางประสาทจิตวิทยาของผู้ป่วยที่เข้าบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยในของศูนย์บำบัดรักษาเสพติดสงขลา ระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน 2553 ซึ่งใช้ยาไอซ์เป็นยาเสพติดหลักและเข้าร่วม ด้วยแบบทดสอบทางประสาทจิตวิทยาทั้งหมด 6 แบบทดสอบ ดังนี้

1. Wechsler Memory Scale-Third Edition (WMS-III)
2. Wechsler Adult Intelligence Scale-Third Edition (WAIS-III)
3. Rey Complex Figure Test and Recognition Trail (RCFT)
4. Stroop color and Word Test

5. Wisconsin Card Sorting Test (WCST)
6. Comprehensive Trail Making Test (CTMT)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ประเภท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้ยา ซึ่งคณะผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

2) เครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาที่มีความเป็นมาตรฐานได้รับรองในระดับสากล ประกอบด้วยแบบทดสอบ ทั้งหมด 6 แบบทดสอบ ดังนี้

1. Wechsler Memory Scale-Third Edition (WMS-III)
2. Wechsler Adult Intelligence Scale-Third Edition (WAIS-III)
3. Rey Complex Figure Test and Recognition Trail (RCFT)
4. Stroop color and Word Test
5. Wisconsin Card Sorting Test (WCST)
6. Comprehensive Trail Making Test (CTMT)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

- ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประวัติการใช้สารเสพติด
- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาไอซ์ ได้แก่ ปริมาณ ความถี่ ระยะเวลาและวิธีการ

เสพยาไอซ์

ตัวแปรตาม

คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบทางประสาทจิตวิทยาทั้งหมด 6 แบบทดสอบ ดังนี้

1. Wechsler Memory Scale-Third Edition (WMS-III)
2. Wechsler Adult Intelligence Scale-Third Edition (WAIS-III)
3. Rey Complex Figure Test and Recognition Trail (RCFT)
4. Stroop color and Word Test
5. Wisconsin Card Sorting Test (WCST)
6. Comprehensive Trail Making Test (CTMT)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการคิดค้นนวัตกรรมในการบำบัดรักษาผู้เสพยาไอซ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนางานวิจัยด้านยาเสพติด โดยเฉพาะยาไอซ์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ

นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย

ประสาทจิตวิทยา (Neuropsychology) หมายถึง การศึกษาถึงโครงสร้างและหน้าที่ของสมองที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมของมนุษย์รวมถึงลักษณะอาการเจ็บป่วยหรือโรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ของสมอง ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา สมาธิความใส่ใจ ความจำ ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา การใช้ประสาทสัมผัสทางการมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส การรับรู้ และสภาวะทางจิตใจ เป็นต้น

ยาไอซ์ (Ice) หมายถึง เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) ที่อยู่ในรูปผลึกใสเหมือนน้ำแข็ง มีความบริสุทธิ์สูงเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นสารเสพติดสังเคราะห์ที่เป็นอนุพันธ์ของแอมเฟตามีน (Amphetamine) องค์การสหประชาชาติจึงจัดไอซ์ไว้ในสารเสพติดประเภทที่ 2 (วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท) ด้วยไอซ์ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทส่วนกลางโดยตรง และกระตุ้นการเต้นของหัวใจและอารมณ์ด้วย จึงถูกจัดในกลุ่มยาเสพติดซึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท (Stimulants)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

